

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Wojewody [...]

przeciwko M. Ś.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 maja 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset zł) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego, przyznaje radcy prawnemu D. M. D. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset zł) podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 października 2012 r. Sąd Okręgowy w O. ustalił nieistnienie po stronie powoda Skarbu Państwa – Wojewody [...] obowiązku zapłaty odszkodowania przyznanego pozwanemu M. Ś. decyzją Starosty [...] z dnia 19 lipca 2011 r. Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanego, przyjmując, że podstawą powództwa jest art. 131 p.o.ś., a jego przedmiotem ustalenie czy i w jakim zakresie przysługuje pozwanemu odszkodowanie za zmniejszenie się wartości jego działki nr [...] z powodu wejścia w życie rozporządzenia nr [...] Wojewody [...], ograniczającego możliwość zabudowy w obszarze chronionego krajobrazu. Sądy obu instancji ustaliły, że działka w momencie wejścia w życie rozporządzenia miała charakter rolny, a wprowadzone ograniczenia nie spowodowały zmniejszenia jej wartości. Od tego wyroku skargę kasacyjną wniósł pozwany M. Ś., zaskarżając go w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia jego skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., to znaczy ujawnieniem się istotnego zagadnienia prawnego, potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz oczywistą zasadnością skargi.

Zagadnienia prawne pozwany sformułował jako wątpliwość, czy art. 129 ust. 1 i 2 p.o.ś. zawiera przesłanki alternatywne czy koniunktywne; czy zapisy ewidencji

gruntów i budynków są wiążące przy braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy dla ustalenia dotychczasowego przeznaczenia nieruchomości oraz czy postawa w toku postępowania administracyjnego, w którym ustalone zostało odszkodowanie, może uzasadniać zastosowanie art. 102 k.p.c.

Jako wymagający wykładni wskazał art. 129 ust. 1 w zw. z ust. 2 p.o.ś., w zakresie, w jakim wcześniej powoływał się na występowanie zagadnienia prawnego oraz w zakresie znaczenia jakie dla ustalenia dotychczasowego sposobu korzystania z nieruchomości mają czynności poszkodowanego.

Oczywistą zasadność skargi łączy natomiast z brakiem podstaw do ustalenia, że powód nie ma obowiązku wypłaty odszkodowania.

Wskazane przez skarżącego zagadnienia prawne nie mają charakteru problemów istotnych, to znaczy nowych, nierozwiązanych, precedensowych, ważnych dla orzecznictwa sądowego. Jak trafnie wskazuje sam skarżący, odpowiedzi na pierwsze pytanie dostarcza wykładnia językowa powołanego przepisu, z której wynika, że ograniczenia sposobu korzystania „w dotychczasowy sposób” lub „zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem” stanowią niezależne od siebie przesłanki roszczenia odszkodowawczego. Problem ten był wyjaśniony np. w wyroku Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2012 r., IV CSK 28/12, Lex nr 1228596, czy z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 565/08, Lex nr 528219.

Z kolei drugie z przedstawionych zagadnień było już przedmiotem rozważań w orzecznictwie w zakresie, jaki jest istotny w rozpatrywanej sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 1999 r., III CKN 140/98, Lex nr 50652, powoływany przez powoda).

Co do trzeciego zagadnienia należy wskazać, że pozwany nie podniósł, ponieważ nie mógł tego uczynić w skardze, zarzutów nawiązujących do przesłanek stosowanie art. 102 k.p.c., wobec czego problem ten wymyka się kontroli kasacyjnej.

W wypadku powołania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na

podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowanie zagadnienia powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Z kolei wykazując spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powinien nie tylko sprecyzować przepisy wymagające wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Konieczne jest przytoczenie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązany jest przytoczyć rozbieżne orzeczenia sądów i poddać je analizie w celu wykazania, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przytoczyć argumenty wskazujące, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publiczne zadania jakie ma do spełnienia rozpoznanie skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Skarżący nie sprostął temu wymaganiu. Przy tym, w świetle wcześniejszych uwag odnoszących się do tych samych wątpliwości zgłoszonych jako istotne zagadnienia prawne, stwierdzić trzeba, że wykładnia wskazanych przepisów została już przeprowadzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona. Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka ma miejsce w szczególności wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo też podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad

obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ.). W niniejszej sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie sposób się doszukać.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[aw]